

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
SEDIUL CENTRU

Mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 73

Bir. 120
CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
" JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
" 20 SEDIUL CENTRU
ieșire Nr. 07-6-236
" 09 " 05 20 17

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

În procedura Judecătoriei Chișinău(sediul Centru) se află cauza civilă la cererea depusă de Cernat Nina împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea recalculării și achitării pensiei.

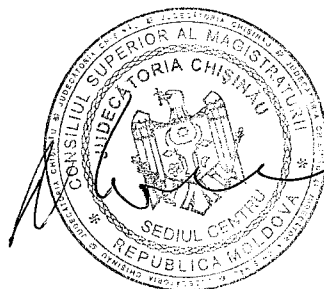
Astfel, în adresa dumneavoastră se expediază încheierea din 25 aprilie 2017 privind sesizarea Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității art. III din Legea nr. 60 din data de 04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, potrivit cărora judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi.

În caz că pentru examinare va fi necesar dosarul civil, acesta la solicitare va fi expediat în adresa dumneavoastră.

Anexă :

- 1) încheierea Judecătoriei Chișinău(sediul Centru) din 25 aprilie 2017 privind sesizarea Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității art. III din Legea nr. 60 din data de 04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.
- 2) copia sesizării Curții Constituționale în vederea controlului constituționalității art. III din Legea nr. 60 din data de 04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative - 8 file;

Judecătorul

Corcea Nicolae

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
INTRARE NR. 839
17 05 20 17

JUDECĂTORIA mun. Chișinău (sediul

Centru – judecător Nicolae Corcea)

D E M E R S
CU PRIVIRE LA RIDICAREA EXCEPȚIEI DE
NECONSTITUȚIONALITATE

În procedura judecătorului N. Corcea (sediul Centru) se află pricina civilă la cererea N. Cernat împotriva CNAS cu privire la recalcularea pensiei.

Potrivit art. 12¹ CPC dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Cerințele formulate de mine în cererea de chemare în judecată **împotriva CNAS cu privire la recalcularea pensiei**, sînt generate de adoptarea **Legii nr.60/04.04.2014** pentru modificarea și completarea unor acte legislative, și în special , a **art.III din această lege** , prin care a fost instituit că „judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită **pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi**„.

Consider că, această notmă este contrară principiului neretroactivității legii și diminuează nivelul protecției sociale dobîndit anterior de către judecătorii în vîrstă pensionară, aflați în funcție, dispoziția acestei norme fiind în contradicție cu prevederile statuate în Constituția RM , generîd limitarea drepturilor la pensie obținute anterior.

Prin prisma prevederilor art.12¹ CPC solicit, ridicarea excepției de neconstituționalitate a **art.III Legea nr.60/04.04.2014** pentru modificarea și completarea unor acte legislative , în baza următoarelor temeieri de fapt și de drept:

Asigurarea cu pensii a judecătorilor în Moldova, este reglementată prin acte juridice speciale, unitare și obligatorii care sînt : *Legea nr.544/20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului și Legea nr.156 / 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.*

Tot prin **Legea nr.60/04.04.2014** pentru modificarea și completarea unor acte legislative, **alin. (1) art.32 din Legea cu privire la statutul judecătorului a îmbrăcat următorul cuprins :**

- (1) Judecătorul care a atins vîrsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste

SECRET
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
SEDIUL CENTRU
Intrare Nr. 01-3-909
" 15 " 05 2017

vechimea de 20 de ani – de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. **Pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.**

Prevederile legale cuprinse în **art.III Legea nr.60/04/04/2014** pentru modificarea și completarea unor acte legislative, contravin art.32 Legea cu privire la statutul judecătorului, **(în vigoare la acel moment).**

Consider că, de fapt, prin instituirea **art.III Legea nr.60/04.04.2014** statul a intervenit în sfera proprietății, ignorând vădit principiilor stabilite în articolul 46 din Constituție, fiind admisă o ingerință directă în dreptul de proprietate prin prisma principiului caracterului excepțional al restrîngerii drepturilor și libertăților, garantat de art.54 din Constituție. Or, potrivit jurisprudenței CEDO, limitarea nejustificată a unui drept recunoscut magistratului, cum ar fi o pensie specială, drept nesocotit ulterior **fără a exista o justificare rezonabilă** pentru o asemenea îngrădire, constituie o priverie de proprietate în sensul art. 1 Protocol 1 al Convenției cât și o discriminare în sensul art. 14.

Astfel, potrivit art.46 din Constituție **(dreptul la proprietate privată și protecția acesteia):**

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

Potrivit art.54 din Constituție (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate **legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.** (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. (4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Din perspectiva articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului referitor la aceste dispoziții, drepturile care decurg din contribuțiile în cadrul regimurilor de securitate socială, cum este dreptul la pensie, constituie drepturi patrimoniale, care intră sub protecția articolului 1 din Protocol.

Astfel în **CAUZA BUCHEŢ c. RÉPUBLIQUE TCHÈQUE** Curtea a reţinut că dreptul la pensie stabilit de autorităţile publice sub imperiul unei legi este un „bun” în sensul Convenţiei. Curtea apreciază că dreptul reclamantului la pensie/alocaţie de pensionare, astfel cum a fost stabilit, constituie un drept patrimonial, în sensul art. 1 din Protocolul 1 (*Gaygusuz c. Autriche*, hotărârea din 16 septembrie 1996, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-IV, p. 1142, § 41), fiind suficient stabilit de autorităţile naţionale, pe baza legislaţiei în vigoare.

La fel, în **CAUZA PRAVEDNAYA v. RUSSIA**, Curtea a decis că *există o încălcare a art. 1 din Protocolul 1 al Convenţiei prin revizuirea prin acte normative/administrative unei pensii stabilite*. Si în această cauză Curtea a reţinut că o „cerere” cu privire la pensie poate constitui „un bun” în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 dacă este suficient de bine stabilită pentru a fi aplicată (a se vedea *Stran Greek Refineries v. Greece*, judgment of 9 December 1994, Series A no. 301, § 59) iar o lipsire de proprietate **potrivit unei legi secundare/ulterioare poate fi justificată doar de „interesul public”, interes care poate justifica o schemă eficientă şi armonioasă de pensii, de dragul căreia Statul îşi poate modifica legislaţia.**

Totuşi, posibilul interes al Statului de a asigura o aplicare uniformă a Legii pensiilor **nu poate viza retroactiv recalcularea unei pensii stabilite**. Curtea consideră că lipsind reclamantul de dreptul de a beneficia de pensia în cuantumul anterior, Statul încalcă justul echilibru între interesele în discuţie, cel general şi cel individual (a se vedea, *mutatis mutandis Pressos Compania Naviera S.A. and Others v. Belgium*, Hotărârea din 20 November 1995, Series A no. 332, § 43).

În contextul acestor constatări, făcute de Înalta Curte, menţionez că la moment în Moldova activează în jurul la **70 judecători** de vîrstă pensionară, care activează şi, concomitent, beneficiază de pensie (realmente, aceştia cad sub incidenţa art.III Legea nr.60/04.04.2014). Diferenţa din pensia real primită şi cea care urmează a fi achitată în temeiul art.32 Legea cu privire la statutul judecătorului, constituie în mediu 4 000-5000 lei/judecător. Astfel că, lunar pentru 70 judecători, CNAS urmează să mai achite aproximativ **350.000 lei**. De fapt, numărul acestor judecători în fiecare an se află în descreştere. Pentru comparaţie Vă aduc la cunoştinţă că, în a.2018 v-or pleca în demisie, în legătură cu atingerea vîrstei de 65 ani, peste 6 judecători; în a. 2019 – 10 judecători; în a.2020 - 5 judecători. O astfel de dinamică se va urmări şi în următorii ani,

respectiv, judecători de vîrstă pensionară, aflați în exercițiu peste vre-o 7-10 ani nu v-or mai fi.

Mai mult, acești judecători continua să activeze și să realizeze venituri pasibile de asigurări sociale de stat (impozitul la fondul de pensii).

Respectiv, nu există o motivație justificată economic, cît și un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit de legislator, de a diminua pensia în raport cu salariul, lipsind un **interes public major**. Or, restrîngerea drepturilor și libertăților obținute, poate avea loc doar cu respectarea anumitor condiții, care să corespundă standardelor internaționale și care sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării. Important este ca aceste restrîngeri să fie proporționale cu situația care le-a determinat și **să nu aducă atingere dreptului sau libertăților existente**.

Totodată, potrivit art.4 Legea nr.780 din 27.12.2001 cu privire la actele legislative, (1) actul legislativ trebuie să corespundă prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, inclusive, legislației comunitare.

(2) Actul legislativ trebuie să corespundă dispozițiilor constituționale și să fie în concordanță cu cadrul juridic existent, cu sistemul de codificare și unificare a legislației.

(3) La elaborarea, adoptarea și aplicarea actului legislativ se respectă principiile:

a) oportunității, coerenței, consecvenței și echilibrului între reglementările concurente;

b) consecutivității, stabilității și predictabilității normelor juridice;

c) transparenței, publicității și accesibilității.

Art.5 din Lege specifică condițiile generale obligatorii ale actului legislativ, fiind statuat că: apărarea drepturilor, libertăților, intereselor legitime ale cetățenilor, egalitatea și echitatea socială, precum și **compatibilitatea cu legislația comunitară** constituie o condiție obligatorie a oricărui act legislativ.

Tratarea în alt mod a prevederilor legale în baza cărora judecătorii aflați în funcție au dreptul de a primi pensia în raport cu salariului lunar al judecătorului în exercițiu, contravene Constituției RM și tratatelor internaționale în domeniul dat.

Diminuarea cuantumului pensiei calculate, precum și restricțiile la plata pensiilor, stabilite judecătorilor în modul prevăzut în lege, contravin art. 6, art. 16,

art. 43, art. 47, art. 54 și art. 116 din Constituție, principiilor fundamentale despre independența organelor judiciare, consfințite în rezoluțiile Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr.40 din 29 noiembrie 1985 și nr.146 din 13 decembrie 1985, precum și în Carta Europeană cu privire la statutul judecătorului, potrivit căreia cuantumul pensiei judecătorului trebuie să fie, cât de apropiat posibil **de nivelul ultimei sale remunerări**.

La 13 octombrie 1994 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei, subliniind importanța independenței judecătorilor în scopul întăririi preeminenței dreptului în statele democratice și în considerarea art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a „Principiilor fundamentale [ale Organizației Națiunilor Unite] privind independența magistraturii”, anterior menționate, a stabilit, printre alte importante măsuri pe care statele membre urmează să le adopte, și pe aceea *“de a veghea ca statutul și remunerația judecătorilor să fie pe măsura demnității profesiei lor și a responsabilităților pe care și le asumă”*.

„Principiile fundamentale privind independența magistraturii”, adoptate de cel de-al VII-lea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților (Milano, 26 august – 6 septembrie 1985) și confirmate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite prin rezoluțiile nr. 40/32 din 29 noiembrie 1985 și nr. 40/146 din 13 decembrie 1985, prevăd în mod expres prin art. 11 că ***„durata mandatului judecătorilor, independența acestora, siguranța lor, remunerația corespunzătoare, condițiile de muncă, pensiile și vârsta de pensionare sunt în mod adecvat garantate prin lege”***.

„Recomandarea nr. R (94) 12 cu privire la independența, eficacitatea și rolul judecătorilor”, adoptată la 13 octombrie 1994 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei, subliniind importanța independenței judecătorilor în scopul întăririi preeminenței dreptului în statele democratice și în considerarea art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a „Principiilor fundamentale [ale Organizației Națiunilor Unite] privind independența magistraturii”, anterior menționate, a stabilit, aceleași principia ce țin de statutul și remunerația judecătorilor.

Art. 6.4 din „Carta europeană privind statutul judecătorilor”, adoptată în anul 1998, prevede că ***„În mod special, statutul garantează judecătorului care a împlinit vârsta legală pentru încetarea funcției, după ce a exercitat-o ca profesie o perioadă determinată, plata unei pensii al cărei nivel trebuie să fie cât mai***

apropiat posibil de acela al ultimei remunerații primite pentru activitatea jurisdicțională,,.

În sprijinul poziției invoc și constatările făcute prin Hotărîrea Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004 privind controlul constituționalității unor prevederi ale art. 1 pct. 22 și art. II-V din Legea nr. 358-XV din 31 iulie 2003 „Privind modificarea și completarea unor acte legislative”, în care Curtea a statuat că „**prin modificările operate legiuitorul a instituit condiții noi de stabilire și plată a pensiei, prin care a diminuat protecția socială a acestor categorii de persoane, micșorînd cuantumul pensiei stabilite anterior de la 75% și 65% pînă la 42%, astfel încălcînd prevederile art. 54 din Constituție, conform cărora în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului.**”

Totodată, prin **Hotărîrea nr.19 din 18 octombrie 2011** privind declararea neconstituționalității unor articole din Legea nr.56 din 9 iunie 2011 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative” în partea referitoare la art.46¹al Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 „Privind pensiile de asigurări sociale de stat” *Curtea Constituțională* a statuat că , drepturile care decurg din sistemele de protecție socială, deși nu sînt menționate expres în Convenția Europeană, intră în domeniul său de aplicare, protecția socială fiind percepută în accepțiunea sa largă, cuprinzînd asistența socială și cea medicală. Un drept patrimonial dobîndit ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei. Curtea constată că normele contestate sînt compatibile cu protecția proprietății garantată de articolul 46 din Constituție și, implicit, de articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană și, cu principiul caracterului excepțional al restrîngerii drepturilor și libertăților, garantat de articolul 54 din Constituție.

La fel, Curtea a reținut că prin adoptarea unei legi privind diminuarea pensiilor se încalcă, de asemenea, prevederile art. 54 din Constituție, conform cărora în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrînd în contradicție cu art. 22 din Constituție. Conform regulii generale, legea nouă poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau îl poate înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

Derept urmare Curtea a reiterat că, dispozițiile din lege potrivit cărora persoanelor pensionate pînă la adoptarea legii noi, care dispuneau de dreptul de a lucra (de a realiza venituri pasibile de asigurări sociale de stat) și de a primi

pensia integral, pensiile li se plătesc doar în mărime de 50% din pensia stabilită, contravin art. 16 și art. 54 din Constituție.

În concluzii Curtea a reținut că, remunerarea judecătorilor trebuie să fie pe măsura rolului și responsabilităților lor și să aibă un nivel suficient pentru a-i face imuni la orice presiune menită să influențeze deciziile. Trebuie să existe garanții pentru menținerea unei remunerații rezonabile în caz de boală, concediu de maternitate sau de paternitate, precum și pentru plata unei pensii pentru limită de vîrstă, care ar trebui să fie raportate în mod rezonabil la nivelul de remunerare a judecătorilor în exercițiu. Trebuie introduse dispoziții legale specifice care să instituie o măsură de protecție împotriva unei reduceri a remunerației care ar viza în mod specific judecătorii.

În același sens s-a exprimat și Comisia de la Veneția în raportul său „Privind independența sistemului judiciar”, adoptat la 12-13 martie 2010.

În același timp, într-o democrație autentică, atât guvernării, cât și poporul trebuie să recunoască că judecătorul, care trebuie să decidă, în ultimă instanță, asupra vieții, libertății și drepturilor omului, pe lângă un înalt profesionalism și o reputație ireproșabilă, trebuie să posede o independență materială și un sentiment de siguranță cu privire la viitorul său. Statul are obligația de a stabili remunerația judecătorului astfel, încît aceasta să compenseze efortul și responsabilitățile lui și să fie pe măsura statutului și funcțiilor pe care le exercită, iar menținerea remunerației este una dintre garanțiile independenței judecătorului.

Incompatibilitățile și interdicțiile stabilite pentru judecători prin Legea fundamentală și dezvoltate prin legea specială, precum și responsabilitățile și riscurile aferente profesiei, impun reglementarea dreptului la pensie al judecătorului corespunzător statutului lor.

Apreciind garanțiile materiale și sociale ale judecătorilor drept unul din pilonii independenței lor, Curtea atestă în ultimii ani în Republica Moldova unele restrîngerii aplicate judecătorilor fără a fi prevăzute compensații echivalente. Măsurile anterioare, care au diminuat asigurarea materială și socială a judecătorilor, precum și cele contestate, sînt interpretate de Curte ca ingerințe în independența judecătorilor.

Curtea Constituțională constată că principiul independenței judecătorului, consfințit de art.116 din Constituție, precum și de Legea cu privire la statutul judecătorului, reprezintă o garanție a eficienței justiției, iar statutul judecătorului nu trebuie raportat sau asimilat cu cel al altor autorități publice, indiferent de ierarhia acestora în stat.

În concluzie țin să menționez că accederea mea în funcția de judecător a avut loc în perioada și în condițiile cînd erau în vigoare prevederile Legii nr.544/20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului potrivit căroră :

-(1)Judecătorul care a atins vîrsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani calendaristici, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni în funcție de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55 procente față de

salariul lui mediu, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani – de 3 procente, dar în total nu mai mult de 80 procente față de salariul lui mediu, ținându-se cont de indexarea salariului.**(2) Pensia pentru vechime în muncă se plătește integral judecătorului în funcție.**

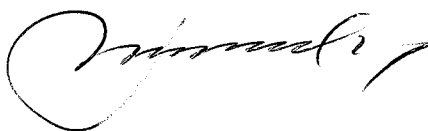
Respectiv, eu am activat în calitate de judecător mai mult de 25 de ani, fiind conștientă de faptul că v-oi beneficia de aceste beneficii, iar statul nu va fi în drept să mă limiteze în dreptul de a primi pensia în mărimea de 80 % din salariul efectiv primit.

Consider că, în lipsa unui efect substanțial, vizibil, justificat de un interes general, serios și legitim din partea statului, suprimarea pensiilor speciale ale magistraților, în virtutea unor principii greșit înțelese și interpretate, nu dovedește decât o intenție clară de încălcare gravă a garanțiilor pe care Statul este obligat să le asigure pentru protejarea statutului magistratului.

Nesocotirea flagrantă a drepturilor și statutului recunoscut și câștigat într-un stat de drept de către un magistrat, printr-o lege vădit neconstituțională, care privită în lumina CEDO, nesocotește drepturile câștigate și discriminează, încalcând totodată și normele și standardele internaționale în materie de statut al magistratului (care impun așezarea judecătorului în vârful unei ierarhii sociale, ca o cerință pentru garantarea efectivă a independenței acestuia), nu reprezintă altceva decât semnul unei imense lipse de responsabilitate din partea puterii executive, iresponsabilitate ale cărei efecte, dacă nu vor fi stopate la timp, vor destabiliza întreg sistemul judiciar și întreaga ordine constituțională.

Prin prisma celor relatate supra, în temeiul art.12¹ CPC, solicit ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. III Legea nr.60/04/04/2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Reclamantul

N. Cernat

ÎNCHEIERE

25 aprilie 2017

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău(sediul Centru),

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul

Corcea Nicolae

Grefier

Damian Ecaterina

examinînd în sediul instanței, în ședință publică cererea de chemare în judecată depusă de către Cernat Nina împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea recalculării și achitării pensiei,

c o n s t a ț ă:

Pe rol la Judecătoria Chișinău(sediul Centru) se află pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Cernat Nina împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea recalculării și achitării pensiei.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că, de fapt, activează în calitate de judecător din anul 1990, iar în prezent este judecător la Curtea de Apel Chișinău. Din anul 2004 pînă la sfîrșitul anului 2012, a activat în calitate de judecător la Curtea Supremă de Justiție, deținînd gradul superior de calificare. Începînd cu 09.10.2013, i-a fost stabilită pensie în mărime de 80% din salariul lunar al judecătorului Curții Supreme de Justiție, iar asigurarea cu pensii a judecătorilor, este reglementată prin acte juridice speciale, unitare și obligatorii care sînt: Legea nr.544/20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului și Legea nr.156/14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Reglementarea juridică a asigurării cu pensii a judecătorilor are loc în exclusivitate în baza legilor sus-menționate, și nu prin alte legi. A menționat că, aceste legi nu prevăd reducerea cuantumului pensiei stabilite judecătorilor. Totodată, asemenea restricții nu se conțin în nici unul din tratatele internaționale în domeniul pensionării judecătorilor.

Astfel, modul de calculare a pensiei unui judecător care beneficiază de acest drept a fost reglementat de art.32 Legea nr.544/20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului și art.46¹ Legea nr.156/14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de Stat.

Prin hotărîrea Curții Constituționale nr.27 din 20.12.2011, art.46¹ din Legea nr. 156/14.10.1998, cît și art.32 din Legea cu privire la statutul judecătorului au fost declarate neconstituționale. Drept urmare, prin Legea nr.60 din 04.04.2014, au fost abrogate art. 46¹ din Legea nr.156 / 14.10.1998 și art.32 Legea cu privire la statutul judecătorului.

A mai indicat că, prin Legea nr.60/04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, alin. (1) art.32 din Legea cu privire la statutul judecătorului a îmbrăcat următorul cuprins :(1) Judecătorul care a atins vîrsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și

6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. Pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

Consideră că, la adoptarea acestei legi, legislatorul s-a ghidat inclusiv de Hotărîrea Curții Constituționale nr.4 din 27.01.2000, prin care s-a statuat că, la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în Legea cu privire la statutul judecătorului, întru respectarea principiului respectării drepturilor dobândite anterior în mod licit.

Totodată, Hotărîrea Curții Constituționale nr.27 din 20.11.2011 statuează, că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art.46 din Constituție și respectiv, art. (1) din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, numai în cazul cînd dreptul social respectiv este dobîndit și are valoare economică.

Astfel, în temeiul cadrului legal vizat supra, recalcularea pensiei judecătorului urmează să aibă loc reieșind din quantumul dreptului patrimonial dobîndit, iar la caz, ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului Curții Supreme de Justiție, în exercițiu, fără careva limitări.

A comunicat că, potrivit prevederilor alin.(4) art.4) Legea nr.328 din 23.12.2013 privind salarizarea judecătorilor: salariul de funcție al judecătorului din cadrul Curții Supreme de Justiție se stabilește în quantum de: b) 5,0 salarii medii pe economie pentru judecătorul care are o vechime în muncă în funcția de judecător de peste 16 ani. A indicat că, are o vechime în muncă în funcția de judecător de 26 ani, respectiv, în raport cu reclamanta sunt aplicabile prevederile lit.b) alin.(4) art.4) din Lege.

Potrivit prevederilor art.10 din Legea vizată: prevederile art.4) din prezenta lege se pun în aplicare după cum urmează: a) de la 1 ianuarie 2014, salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în quantum de 80% din salariile de funcție prevăzute la articolul 4); b) de la 1 aprilie 2015, salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în quantum de 90% din salariile de funcție prevăzute la articolul (4) ; c) de la 1 aprilie 2016, salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în quantum deplin conform articolul (4).

Prin HG nr.879 din 23.12.2015, s-a aprobat quantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2016, în mărime de 5050 lei, pentru utilizarea în modul stabilit de legislație. Respectiv, prin prisma prevederilor art.32 Legea cu privire la statutul judecătorului, potrivit cărora pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu, fără careva limitări, coraborate cu lit.b) alin.(4), potrivit cărora salariul său constituie 5,0 salarii medii pe economie, (ce constituie 25 250 lei), începînd cu 01.04.2016 pensia mea constituie 80% din 25 250 lei, ce constituie suma de 20 200 lei.

Consideră că, contrar acestor prevederi legale, i se calculează și se achită greșit pensia în mărime de doar 13 520 lei. Aceiași situație, s-a atestat și în perioada de la 01.04 2015 pînă la 01.04.2016. În această perioadă potrivit HG nr.974 din

04.12.2014, s-a aprobat cuantumul salariului mediu pe economie, prognozat pentru anul 2015, în mărime de 4 500 lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislație.

A invocat că, în situația în care salariul judecătorilor în această perioadă (01.04.2015-01.04.2016) urma a fi plătit în cuantum de 90 % din salariile de funcție prevăzute la articolul 4 Legea nr.238 din 23.12.2013, ce constituia suma de 20 250 lei, pensia care urma a fi achitată în această perioadă a constituit 80 % din această sumă, care este egală cu 16.200 lei. De fapt, pensia achitată a fost de 13 520 lei lunar, iar diferența din pensia neachitată lunar constituie 2 680 lei, respectiv pentru 12 luni, pensia neachitată constituie 32 160 lei. Notează că, salariului de funcție cât și stagiul său de muncă nu este contestat de CNAS.

În contextul dat, solicită, să-i fie recalculată și achitată pensia pentru perioada 01.04.2015-01.04.2016 și, respectiv, perioada de la 01.04.2016 pe viitor, în dependență de modificările salariului mediu pe economie pe republică, în conformitate cu prevederile legale vizate supra.

A mai menționat că, la data de 13.07.2016, CNAS a recepționat cererea prealabilă la care a primit răspuns la data de 15.08.2016, prin care i s-a refuzat în admiterea cerințelor vizate supra cu referire la art.II Legea nr.60 din 04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, potrivit cărora judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Totodată, s-a făcut referire la explicațiile Ministerului Justiției nr.03/3250 din 03.04.2015 potrivit cărora se recalculează pensiile stabilite la data de 16.05.2014 doar judecătorilor demisionați.

Consideră că, prevederile legale cuprinse în art.III Legea nr.60 din 04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, potrivit cărora judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi, contravin art.32 Legea cu privire la statutul judecătorului, în care au fost operate modificări tot prin Legea nr.60 din 04.04.2014 și care are următorul cuprins: pensia judecătorului se recalculează ținîndu-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu; Constituției RM cât și Actelor internaționale la subiectul dat, care au fost ratificate de RM.

În ședința de judecată, Cernat Nina a depus o cerere de concretizare a cerințelor în care solicită încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale a diferenței de pensie pentru perioada 01.04.2015-01.04.2016 în sumă de 20 280 lei, încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale a diferenței la pensie pentru perioada 01.04.2016 - 01.04.2017 în sumă de 53 760 lei și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să-i achite pensia începînd cu 01.04.2017 pe viitor(în dependență de cuantumul salariului mediu pe economie pe republică) în corespundere cu prevederile alin.1, art.32 din Legea cu privire la statutul judecătorului, în mărime de 80% din salariul mediu lunar achitat efectiv.

La fel, Cernat Nina a înaintat și un demers cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a art.III din Legea nr.60 din 04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, potrivit cărora judecătorii care beneficiază de plata

pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi.

În motivarea demersului a indicat că, cerințele formulate în cererea de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recalcularea pensiei, sînt generate de adoptarea Legii nr.60/04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, și în special, a art.III din această lege, prin care a fost instituit că „judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi,,.

Consider că, această normă este contrară principiului neretroactivității legii și diminuează nivelul protecției sociale dobîndit anterior de către judecătorii în vîrstă pensionară, aflați în funcție, dispoziția acestei norme fiind în contradicție cu prevederile statuate în Constituția RM, generînd limitarea drepturilor la pensie obținute anterior.

Asigurarea cu pensii a judecătorilor în Moldova, este reglementată prin acte juridice speciale, unitare și obligatorii care sînt : Legea nr.544/20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului și Legea nr.156 / 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Tot prin Legea nr.60/04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, alin. (1) art.32 din Legea cu privire la statutul judecătorului a îmbrăcat următorul cuprins : Judecătorul care a atins vîrsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. Pensia judecătorului se recalculează ținîndu-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

Prevederile legale cuprinse în art.III Legea nr.60/04/04/2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, contravin art.32 Legea cu privire la statutul judecătorului, (în vigoare la acel moment).

Consider că, de fapt, prin instituirea art.III Legea nr.60/04.04.2014 statul a intervenit în sfera proprietății, ignorînd vădit principiile stabilite în articolul 46 din Constituție, fiind admisă o ingerință directă în dreptul de proprietate prin prisma principiului caracterului excepțional al restrîngerii drepturilor și libertăților, garantat de art.54 din Constituție. Or, potrivit jurisprudenței CEDO, limitarea nejustificată a unui drept recunoscut magistratului, cum ar fi o pensie specială, drept nesocotit ulterior fără a exista o justificare rezonabilă pentru o asemenea îngrădire, constituie o privare de proprietate în sensul art. 1 Protocol 1 al Convenției cît și o discriminare în sensul art. 14.

Astfel, potrivit art.46 din Constituție (dreptul la proprietate privată și protecția acesteia): Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate

publică,
stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

Potrivit art.54 din Constituție (1) în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. (4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Din perspectiva articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului referitor la aceste dispoziții, drepturile care decurg din contribuțiile în cadrul regimurilor de securitate socială, cum este dreptul la pensie, constituie drepturi patrimoniale, care intră sub protecția articolului 1 din Protocol

Astfel, în CAUZA BUCHEN c. RÉPUBLIQUE TCHEQUE Curtea a reținut că dreptul la pensie stabilit de autoritățile publice sub imperiul unei legi este un „bun” în sensul Convenției. Curtea apreciază că dreptul reclamantului la pensie/alocație de pensionare, astfel cum a fost stabilit, constituie un drept patrimonial, în sensul art. 1 din Protocolul 1 (*Gaygusuz c. Autriche*, hotărîrea din 16 septembrie 1996, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-IV, p. 1142, § 41), fiind suficient stabilit de autoritățile naționale, pe baza legislației în vigoare.

La fel, în CAUZA PRAVEDNAYA v. RUSSIA, Curtea a decis că există o încălcare a art. 1 din Protocolul 1 al Convenției prin revizuirea prin acte normative/administrative unei pensii stabilite. Si în această cauză Curtea a reținut că o „cerere” cu privire la pensie poate constitui „un bun” în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 dacă este suficient de bine stabilită pentru a fi aplicată (a se vedea *Stran Greek Refineries v. Greece*, judgment of 9 December 1994, *Sériés A* no. 301, § 59) iar o lipsire de proprietate potrivit unei legi secundare/ulterioare poate fi justificată doar de „interesul public”, interes care poate justifica o schemă eficientă și armonioasă de pensii, de dragul căreia Statul își poate modifica legislația.

Totuși, posibilul interes al Statului de a asigura o aplicare uniformă a Legii pensiilor nu poate viza retroactiv recalcularea unei pensii stabilite. Curtea consideră că lipsind reclamantul de dreptul de a beneficia de pensia în cuantumul anterior, Statul încalcă justul echilibru între interesele în discuție, cel general și cel individual (a se vedea, *mutatis mutandis Pressos Compania Naviera S.A. and Others v. Belgium*, Hotărârea din 20 November 1995, *Sériés A* no. 332, § 43).

În contextul acestor constatări, făcute de înalta Curte, menționează că la moment în Moldova activează în jurul la 70 judecători de vîrstă pensionară, care activează și, concomitent, beneficiază de pensie (realmente, acestea cad sub

incidența art.III Legea nr.60/04.04.2014). Diferența din pensia real primită și cea care urmează a fi achitată în temeiul art.32 Legea cu privire la statutul judecătorului, constituie în mediu 4000-5000 lei/judecător. Astfel că, lunar pentru 70 judecători, CNAS urmează să mai achite aproximativ 350.000 lei . De fapt, numărul acestor judecători în fiecare an se află în descreștere.

Respectiv, nu există o motivație justificată economic, cât și un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit de legislator, de a diminua pensia în raport cu salariul, lipsind un interes public major. Or, restrângerea drepturilor și libertăților obținute, poate avea loc doar cu respectarea anumitor condiții, care să corespundă standardelor internaționale și care sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării. Important este ca aceste restrîngerii să fie proporționale cu situația care le-a determinat și să nu aducă atingere dreptului sau libertăților existente.

Totodată, potrivit art.4 Legea nr.780 din 27.12.2001 cu privire la actele legislative, (1) actul legislativ trebuie să corespundă prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, inclusive, legislației comunitare. Actul legislativ trebuie să corespundă dispozițiilor constituționale și să fie în concordanță cu cadrul juridic existent, cu sistemul de codificare și unificare a legislației. La elaborarea, adoptarea și aplicarea actului legislativ se respectă principiile: oportunității, coerenței, consecvenței și echilibrului între reglementările concurente; consecutivității, stabilității și predictabilității normelor juridice; transparenței, publicității și accesibilității.

Art.5 din Lege specifică condițiile generale obligatorii ale actului legislativ, fiind statuat că: apărarea drepturilor, libertăților, intereselor legitime ale cetățenilor, egalitatea și echitatea socială, precum și compatibilitatea cu legislația comunitară constituie o condiție obligatorie a oricărui act legislativ.

Tratarea în alt mod a prevederilor legale în baza cărora judecătorii aflați în funcție au dreptul de a primi pensia în raport cu salariului lunar al judecătorului în exercițiu, contravene Constituției RM și tratatelor internaționale în domeniul dat.

Diminuarea cuantumului pensiei calculate, precum și restricțiile la plata pensiilor, stabilite judecătorilor în modul prevăzut în lege, contravin art. 6, art. 16, art. 43, art. 47, art. 54 și art. 116 din Constituție, principiilor fundamentale despre independența organelor judiciare, consfințite în rezoluțiile Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr.40 din 29 noiembrie 1985 și nr.146 din 13 decembrie 1985, precum și în Carta Europeană cu privire la statutul judecătorului, potrivit căreia cuantumul pensiei judecătorului trebuie să fie, cât de apropiat posibil de nivelul ultimei sale remunerări.

La 13 octombrie 1994 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei, subliniind importanța independenței judecătorilor în scopul întăririi preeminenței dreptului în statele democratice și în considerarea art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a

"Principiilor fundamentale [ale Organizației Națiunilor Unite] privind independența magistraturii", anterior menționate, a stabilit, printre alte importante măsuri pe care statele membre urmează să le adopte, și pe aceea "de a veghea ca statutul și remunerația judecătorilor să fie pe măsura demnității profesiei lor și a responsabilităților pe care și le asumă".

„Principiile fundamentale privind independența magistraturii,, adoptate de cel de-al VII-lea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților (Milano, 26 august - 6 septembrie 1985) și confirmate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite prin rezoluțiile nr. 40/32 din 29 noiembrie 1985 și nr. 40/146 din 13 decembrie 1985, prevăd în mod expres prin art. 11 că „durata mandatului judecătorilor, independența acestora, siguranța lor, remunerația corespunzătoare, condițiile de muncă, pensiile și vârsta de pensionare sunt în mod adecvat garantate prin lege”.

„Recomandarea nr. R (94) 12 cu privire la independența, eficacitatea și rolul judecătorilor,, adoptată la 13 octombrie 1994 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei, subliniind importanța independenței judecătorilor în scopul întăririi preeminenței dreptului în statele democratice și în considerarea art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a „Principiilor fundamentale [ale Organizației Națiunilor Unite] privind independența magistraturii”, anterior menționate, a stabilit, aceleași principia ce țin de statutul și remunerația judecătorilor.

Art.6.4 din "Carta europeană privind statutul judecătorilor", adoptată în anul 1998, prevede că „în mod special, statutul garantează judecătorului care a împlinit vârsta legală pentru încetarea funcției, după ce a exercitat-o ca profesie o perioadă determinată, plata unei pensii al cărei nivel trebuie să fie cât mai apropiat posibil de acela al ultimei remunerații primite pentru activitatea jurisdicțională”

În sprijinul poziției a invocat și constatările făcute prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004 privind controlul constituționalității unor prevederi ale art. 1 pct. 22 și art. II-V din Legea nr. 358-XV din 31 iulie 2003 „Privind modificarea și completarea unor acte legislative”, în care Curtea a statuat că „prin modificările operate legiuitorul a instituit condiții noi de stabilire și plată a pensiei, prin care a diminuat protecția socială a acestor categorii de persoane, micșorând cuantumul pensiei stabilite anterior de la 75% și 65% pînă la 42%, astfel încălcînd prevederile art. 54 din Constituție, conform cărora în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului.”

Totodată, prin Hotărârea nr.19 din 18 octombrie 2011 privind declararea neconstituționalității unor articole din Legea nr.56 din 9 iunie 2011 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative” în partea referitoare la art.46¹al Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 „Privind pensiile de asigurări sociale de stat” Curtea Constituțională a statuat că , drepturile care decurg din sistemele de protecție socială, deși nu sînt menționate expres în Convenția Europeană, intră în domeniul său de aplicare, protecția socială fiind percepută în accepțiunea sa largă, cuprinzînd asistența socială și cea medicală. Un drept patrimonial dobîndit

ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei. Curtea constată că normele contestate sînt compatibile cu protecția proprietății garantată de articolul 46 din Constituție și, implicit, de articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană și, cu principiul caracterului excepțional al restrîngerii drepturilor și libertăților, garantat de articolul 54 din Constituție.

La fel, Curtea a reținut că prin adoptarea unei legi privind diminuarea pensiilor se încalcă, de asemenea, prevederile art. 54 din Constituție, conform cărora în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrînd în contradicție cu art. 22 din Constituție. Conform regulii generale, legea nouă poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau îl poate înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

Drept urmare Curtea a reiterat că, dispozițiile din lege potrivit cărora persoanelor pensionate pînă la adoptarea legii noi, care dispuneau de dreptul de a lucra (de a realiza venituri pasibile de asigurări sociale de stat) și de a primi pensia integral, pensiile li se plătesc doar în mărime de 50% din pensia stabilită, contravin art. 16 și art. 54 din Constituție.

În concluzii Curtea a reținut că, remunerarea judecătorilor trebuie să fie pe măsura rolului și responsabilităților lor și să aibă un nivel suficient pentru a-i face imuni la orice presiune menită să influențeze deciziile. Trebuie să existe garanții pentru menținerea unei remunerații rezonabile în caz de boală, concediu de maternitate sau de paternitate, precum și pentru plata unei pensii pentru limită de vîrstă, care ar trebui să fie raportate în mod rezonabil la nivelul de remunerare a judecătorilor în exercițiu. Trebuie introduse dispoziții legale specifice care să instituie o măsură de protecție împotriva unei reduceri a remunerației care ar viza în mod specific judecătorii.

În același sens s-a exprimat și Comisia de la Veneția în raportul său „Privind independența sistemului judiciar”, adoptat la 12-13 martie 2010.

În același timp, într-o democrație autentică, atît guvernanții, cît și poporul trebuie să recunoască că judecătorul, care trebuie să decidă, în ultimă instanță, asupra vieții, libertății și drepturilor omului, pe lîngă un înalt profesionalism și o reputație ireproșabilă, trebuie să posede o independență materială și un sentiment de siguranță cu privire la viitorul său. Statul are obligația de a stabili remunerația judecătorului astfel, încît aceasta să compenseze efortul și responsabilitățile lui și să fie pe măsura statutului și funcțiilor pe care le exercită, iar menținerea remunerației este una dintre garanțiile independenței judecătorului.

Incompatibilitățile și interdicțiile stabilite pentru judecători prin Legea fundamentală și dezvoltate prin legea specială, precum și responsabilitățile și

riscurile aferente profesiei, impun reglementarea dreptului la pensie al judecătorului corespunzător statutului lor.

Apreciind garanțiile materiale și sociale ale judecătorilor drept unul din pilonii

independenței lor, Curtea atestă în ultimii ani în Republica Moldova unele restrângeri aplicate judecătorilor fără a fi prevăzute compensații echivalente. Măsurile anterioare, care au diminuat asigurarea materială și socială a judecătorilor, precum și cele contestate, sînt interpretate de Curte ca ingerințe în independența judecătorilor.

Curtea Constituțională constată că principiul independenței judecătorului, consfințit de art.116 din Constituție, precum și de Legea cu privire la statutul judecătorului, reprezintă o garanție a eficienței justiției, iar statutul judecătorului nu trebuie raportat sau asimilat cu cel al altor autorități publice, indiferent de ierarhia acestora în stat.

În concluzie a menționat că, accesarea sa în funcția de judecător a avut loc în perioada și în condițiile cînd erau în vigoare prevederile Legii nr.544/20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului potrivit căroră : (1)Judecătorul care a atins vîrsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani calendaristici, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni în funcție de judecător,

are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55 procente față de salariul lui mediu, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ar

- de 3 procente, dar în total nu mai mult de 80 procente față de salariul lui mediu, ținîndu-se cont de indexarea salariului.(2) Pensia pentru vechime în muncă se plătește integral judecătorului în funcție.

Respectiv, a activat în calitate de judecător mai mult de 25 de ani, fiind conștientă de faptul că v-a beneficia de aceste beneficii, iar statul nu va fi în drept să o limiteze în dreptul de a primi pensia în mărimea de 80 % din salariul efectiv primit.

Consider că, în lipsa unui efect substanțial, vizibil, justificat de un interes general, serios și legitim din partea statului, suprimarea pensiilor speciale ale magistraților, în virtutea unor principii greșit înțelese și interpretate, nu dovedește decât o intenție clară de încălcare gravă a garanțiilor pe care Statul este obligat să le asigure pentru protejarea statutului magistratului.

Nesocotirea flagrantă a drepturilor și statutului recunoscut și cîștigat într-un stat de drept de către un magistrat, printr-o lege vădit neconstituțională, care privită în lumina CEDO, nesocotește drepturile cîștigate și discriminează, încălcînd totodată și normele și standardele internaționale în materie de statut al magistratului (care impun așezarea judecătorului în vârful unei ierarhii sociale, ca o cerință pentru garantarea efectivă a independenței acestuia), nu reprezintă altceva decât semnul unei imense lipse de responsabilitate din partea puterii executive, iresponsabilitate ale cărei efecte, dacă nu vor fi stopate la timp, vor destabiliza întreg sistemul judiciar și întreaga ordine constituțional.

Analizînd solicitarea formulată de către Cernat Nina, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, audiind poziția participanților la proces, instanța de judecată consideră necesar de o admite, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (3) din Codul de procedură civilă, din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și pînă la adoptarea hotărîrii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărîrii pronunțate se suspendă.

În acest context, Curtea Constituțională, prin Hotărîrea nr. 2 din 9 februarie 2016, a relevat următoarele: "82. [judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate. 83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82."

Din conținutul solicitării de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța reține că aceasta vizează art.III din Legea nr.60 din 04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Totodată, instanța de judecată evidențiază că, reclamanta Cernat Nina apreciază norma indicată *supra* că, este contrară art.46 , art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

În acest context, instanța de judecată menționează că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

Astfel, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărîrea nr. 2 din 9 februarie 2016, instanța menționează că normele vizate de către reclamanta Cernat Nina constituie obiect al controlului de constituționalitate.

De asemenea, ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către reclamanta Cernat Nina precum și nu există o hotărîre sau o decizie anterioară a Curții avînd ca obiect de examinare prevederile contestate.

Din aceste considerente, ținînd cont că norma solicitată a fi supusă controlului de constituționalitate urmează a fi aplicată la soluționarea pricinii deduse judecării, avînd în vedere că judecătorul este în imposibilitate să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normei contestate, instanța admite solicitarea înaintată de reclamanta Cernat Nina și ridică excepția de neconstituționalitate a art.III din Legea nr.60 din 04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

În conformitate cu art. 12¹, art. 260, art. 269-270 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată,

dispune:

Se admite demersul înaintat de Cernat Nina cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a art.III din Legea nr.60 din 04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, potrivit cărora judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Se suspendă procesul în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Cernat Nina împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea recalculării și achitării pensiei.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere, pentru a fi examinată conform competenței.

Încheierea în partea ridicării excepției de neconstituționalitate separat nu se supune nici unei căi de atac decît odată cu fondul pricinii, iar în partea dispoziției de suspendare poate fi atacată cu recurs în termen de 15 zile la Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul instanței emitente.

Președintele ședinței,
judecătorul

Corcea Nicolae